

Suomen Lukiolaisten Liiton tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2025

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	2
2. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI	3
2.1 Tapahtumat	3
2.2 Viestintä, markkinointi ja palvelut	6
2.3 Luottamushenkilöt ja lukiolaistoimijat	9
2.4 Vaalit	11
2.5 Työskentely liitossa	13
3. SEURANTA JA ARVIOINTI	17

1. JOHDANTO

”Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.” (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 8 §)

“Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.” (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, 1 §)

Suomen Lukiolaisten Liitossa toimimisen tulee olla jokaiselle mahdollista riippumatta toimijan lähtökohdista. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat liitolle itseisarvoja, joiden tulee näkyä kaikessa toiminnassa, ja niiden toteutumista on seurattava ja kehitettävä jatkuvasti. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on muistutus tarpeesta ja tahtotilasta kehittyä ja miettiä, miten voisimme olla vielä parempia.

Asiakirja koskettaa liiton jokaista vapaaehtoista, luottamushenkilöä ja toimihenkilöä. Suunnitelman tarkoituksena on antaa puitteet sille, kuinka toimia ja olla järjestön sisällä. Asiakirja on luotu sovellettavaksi sekä keskusjärjestön että jokaisen piiri- ja jäsenjärjestön toiminnassa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa kolme vuotta kerrallaan. Asiakirja päivitetään seuraavan kerran liittokokouksessa 2025.

2. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

2.1 Tapahtumat

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2022):

Liitto järjestää vuosittain noin kymmenen suurempaa koulutustapahtumaa, joihin ovat tervetulleita kaikki lukiolaiset. Esteettömyydestä pyritään huolehtimaan mahdollisimman hyvin, mutta toisinaan fyysisen esteettömyyden haasteita syntyy esimerkiksi vanhoissa rakennuksissa. Kehitettävää on yhä tapahtumien psyykkisessä, sosiaalisessa ja aistillisessa esteettömyydessä. Tapahtumat ovat itsessään edullisia, mutta majoitus maksaa muutamista kympeistä sataan euroon. Liitossa on tämän vuoksi otettu käyttöön tapahtumastipendi vähävaraisille nuorille.

Tapahtumapaikoista päätettäessä huomioidaan julkiset liikenneyhteydet ja maantieteellinen kattavuus. Turvallisuuden takaamiseksi kaikki tapahtumat ovat päihteettömiä, ja käytännettä valvotaan. Tapahtumat järjestetään suomen kielellä, mutta esimerkiksi osa esitysdioidista on käännetty englanniksi.

Liitossa on käytössä turvallisemman tilan periaatteet, joihin jokainen tapahtuman osallistuja sitoutuu ilmoittautuessaan. Käytössä ei kuitenkaan ole selkeitä toimintamalleja siitä, miten toimitaan, jos joku rikkoo periaatteita. Lisäksi tapahtumia varten on luotu yhdenvertaisuusmuistilista, joka kattaa toimenpiteet tapahtumaa suunniteltaessa, sen aikana ja sen jälkeen. Tapahtumissa liittohallituksen keskuudestaan valitsemat henkilöt toimivat häirintäyhdyshenkilöinä. Osallistujat voivat olla heihin yhteydessä kasvokkain, viestitse tai sähköisellä, anonymillä lomakkeella. Kaikista ongelmatapauksista ei kuitenkaan uskalleta kertoa häirintäyhdyshenkilöille.

KÄRKIHANKKEET

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Tapahtumat ovat esteettömiä, saavutettavia ja turvallisia jokaiselle lukiolaiselle.	Edistetään tapahtumapaikkojen ja -sisältöjen psyykkistä, fyysistä, sosiaalista ja aistillista esteettömyyttä. Hyödynnetään liiton tapahtumissa yhdenvertaisuusmuistilistaa ja päivitetään sitä tarvittaessa. Liiton kaikissa tapahtumissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita, joita päivitetään tarvittaessa. Periaatteisiin tulee sitoutua ilmoittautumisen yhteydessä ja niistä kerrotaan tapahtumaviestinnässä.

		<p>Laaditaan selkeät toimintaohjeet turvallisemman tilan periaatteiden rikkomusten varalle.</p> <p>Piiri- ja jäsenjärjestöjä kannustetaan ottamaan käyttöön tapahtumien yhdenvertaisuusmuistilista. Piiri- ja jäsenjärjestöjä koulutetaan tapahtumien esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämisestä.</p> <p>Tapahtumien esteettömyydestä ja saavutettavuudesta kerätään palautetta. Toimintaa kehitetään palautteen avulla.</p> <p>Tapahtumaviestintää toteutetaan suomeksi ja oleellisilta osin englanniksi. Tapahtumaviestintä on selkeäkielistä.</p> <p>Tapahtumiin osallistuminen mahdollistetaan myös englannin kielellä. Kartoitetaan englanninkielisen ohjelman toteuttamisen tarvetta yhdessä piiri- ja jäsenjärjestöjen kanssa.</p>
2	Tapahtumiin on helppo lähteä mukaan ensikertalaisena.	<p>Tapahtumissa panostetaan selkeään kielenkäyttöön ja perinteistä kertomiseen avoimesti.</p> <p>Tapahtumissa varataan aikaa muihin osallistujiin tutustumiseen ja osallistujien keskinäiseen ryhmäytymiseen.</p> <p>Liiton sekä piiri- ja jäsenjärjestöjen luottamushenkilöitä kannustetaan ensikertalaisten huomioimiseen tapahtumien aikana.</p> <p>Tapahtumissa tarjotaan mahdollisuuksia lähteä mukaan liiton sekä piiri- tai jäsenjärjestöjen toimintaan.</p>

JATKUVA TOIMINTA

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Jokainen lukiolainen kokee olevansa tervetullut liiton tapahtumiin.	<p>Tapahtumamarkkinoinnissa kerrotaan tapahtuman kohderyhmistä ja sisällöistä.</p> <p>Tarjotaan mahdollisuutta hakea tukea liiton tapahtumien kuluihin. Kannustetaan</p>

		<p>piiri- ja jäsenjärjestöjä sekä oppilaitoksia kustantamaan osallistujien tapahtumakuluja valtakunnallisille ja alueellisille tapahtumille.</p> <p>Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tapahtumia suunniteltaessa valitaan tapahtumapaikat tapahtumien kokoon ja luonteeseen sopiviksi. Mahdollistetaan tarvittaessa kuljetus tapahtumapaikalle.</p> <p>Tapahtumaviestinnässä kerrotaan tapahtuman esteettömyydestä ja jaetaan aiheesta vastaavan henkilön yhteystiedot.</p> <p>Tapahtumien ilmoittautumislomakkeissa on mahdollisuus ilmoittaa oma kutsumanimi sekä tarvitsemansa erityisjärjestelyt.</p> <p>Taataan tarvittaessa osallistujan henkilökohtaiselle avustajalle maksuton osallistuminen tapahtumaan.</p> <p>Kartoitetaan tapahtumien peruutusehtojen yhdenvertaisuutta.</p>
2	<p>Jokaisella on turvallinen ja hyvä olo tapahtumien aikana.</p>	<p>Tapahtumissa kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti. Yhdenvertaista kohtelua edellytetään kouluttajilta ja osallistujilta, ja rikkomuksiin puututaan.</p> <p>Kaikissa tapahtumajärjestelyissä otetaan huomioon ihmisten moninaisuus ja jokaisen itsemäärittelyoikeus.</p> <p>Tapahtumien ilmoittautumisessa huomioidaan sukupuolen itsemäärittelyoikeus. Majoitusjärjestelyissä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan osallistujan omat toiveet.</p> <p>Tapahtumapalaute on mahdollista antaa täysin anonyymina.</p> <p>Osallistujia kannustetaan aistillisen esteettömyyden huomioimiseen</p>

		<p>tapahtumissa.</p> <p>Tapahtumissa tarjotaan erillinen hiljainen tila.</p> <p>Tapahtumat ovat päihdeettömiä. Nikotiinituotteiden käytöstä ohjeistetaan jokaisen tapahtuman alussa erikseen.</p>
3	<p>Tapahtumissa puututaan havaittuun häirintään, syrjintään ja epäasialliseen kohteluun.</p>	<p>Jokaisessa tapahtumassa toimii 2–4 koulutettua häirintäyhdyshenkilöä, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä.</p> <p>Osallistujille tiedotetaan selkeästi siitä, kenelle epäasiallisesta kohtelusta voi kertoa ja kuinka asia käsitellään. Ilmoituksen voi tehdä myös anonyymisti.</p> <p>Häirintäyhdyshenkilöt esitellään jokaisen tapahtuman alussa osallistujille.</p> <p>Jokaisen tapahtuman alussa kerrotaan turvallisemman tilan periaatteista ja miten puuttua häirintään, syrjintään ja epäasialliseen kohteluun.</p> <p>Häirintään, syrjintään ja epäasialliseen kohteluun puututaan mahdollisimman nopeasti tilanteen vaatimalla tavalla.</p>

2.2 Viestintä, markkinointi ja palvelut

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2022):

Liiton verkkosivujen ja muun viestintämateriaalin selkeyttä ja saavutettavuutta on kehitetty viime vuosina EU:n saavutettavuusdirektiivin ja digipalvelulain myötä, vaikka liittoa ei veloiteta noudattamaan uusia vaatimuksia. Verkkosivut ovat tarjolla suomen lisäksi myös englanniksi, ruotsiksi sekä pohjoissaameksi, mutta kieliversioita ei ole päivitetty useampaan vuoteen eikä muilla kielillä ole yhtä laajasti tietoa tarjolla, kuin suomeksi.

Liitolla on useita kuvapankkeja, joista viimeisimmät on kuvattu vuosina 2019 ja 2022. Kuvapankit ilmentävät lukiolaisten moninaisuutta hyvin, mutta eivät kiitettävästi. Liitossa käytettyjä käsitteitä on ulkoisessa viestinnässä avattu yleiskielisiksi ja visuaalista ilmettä on muokattu saavutettavampaan muotoon. Tehtävää on kuitenkin vielä saavutettavan someviestinnän toteuttamisessa ja toimintatapojen jalkauttamisessa piiri- ja jäsenjärjestöjen käyttöön.

Liiton kumppanuuksissa on otettu käyttöön eettiset periaatteet ja yhteistyötä tehdään vain sellaisten tahojen kanssa, jotka ovat liiton arvopohjan mukaisia. Konkreettisesti tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että yhteistyö on lakkautettu esimerkiksi valmennuskurssiyritysten kanssa. Jäseneksi liittymislomaketta on kehitetty mahdollisimman esteettömäksi ja helppokäyttöiseksi.

JATKUVA TOIMINTA

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Viestintä on saavutettavaa, vuorovaikutteista ja helposti ymmärrettävää.	<p>Huolehditaan viestinnän helppolukuisuudesta ja esteettömyydestä. Ulkoisessa viestinnässä vältetään lyhenteitä, liittoslangia ja sisäpiirijuttuja.</p> <p>Koulutetaan lukiolaistoimijoita ja liiton henkilöstöä viestinnän saavutettavuudesta ja ymmärrettävyydestä sekä brändiohjeiden hyödyntämisestä.</p> <p>Kehitetään liiton ulkoisen viestinnän vuorovaikutteisuutta. Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä vuorovaikutteiseen viestintään.</p> <p>Liiton viestinnässä pyritään noudattamaan digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia.</p> <p>Kehitetään liiton verkkosivujen helppokäyttöisyyttä ja -lukuisuutta sekä saavutettavuutta.</p> <p>Päivitetään ja laajennetaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan liiton verkkosivujen erikielisiä versioita.</p>
2	Viestinnässä näkyy ja kuuluu lukiolaisten moninaisuus.	<p>Liiton lukiolaissomettajiksi valitaan erilaisia lukiolaisia ympäri Suomen.</p> <p>Liiton omiin kuvapankkikuviin haetaan mukaan monipuolisesti erilaisia lukiolaisia. Muissa hyödynnettävissä kuvapankkikuvissa pyritään siihen, että kuvissa näkyy erinäköisiä nuoria.</p> <p>Liiton viestinnässä huomioidaan lukiolaisten erilaiset tilanteet, mielipiteet ja tavoitteet.</p>

3	Liiton vuorovaikutteinen viestintä tavoittaa kaikki Suomen lukiolaiset.	<p>Osallistetaan lukiolaisia viestintään ja kampanjoihin.</p> <p>Liiton viestinnässä käytetään monipuolisesti sosiaalisen median eri alustoja.</p> <p>Hyödynnetään viestinnässä sekä organisaatiosta että maksullista näkyvyyttä.</p> <p>Lisätään englannin kielen käyttöä sekä ulkoisessa että sisäisessä viestinnässä.</p>
4	Vaikuttamisesta viestiminen on avointa ja ymmärrettävää.	<p>Liiton tekemästä edunvalvonnasta ja vaikuttamisesta sekä lukiolaisia koskevasta poliittisesta päätöksenteosta viestitään ymmärrettävästi ja vaikeaselkoisia teemoja ja termejä avaten.</p> <p>Edunvalvontaviestinnässä huolehditaan puoluepoliittisesta ja uskonnollisesta sitoutumattomuudesta.</p>
5	Liiton yhteistyökumppanuudet ovat liiton arvopohjan mukaisia.	<p>Pidetään yllä ja tarvittaessa päivitetään kumppanuuksien eettisiä periaatteita.</p> <p>Liitto ei tee kaupallista yhteistyötä arvojensa vastaisten tahojen kanssa.</p> <p>Kumppaneille kerrotaan liiton arvoista. Kumppaneilta odotetaan liiton arvojen mukaista toimintaa yhteistyön aikana.</p>
6	Jäsenpalvelu on saavutettavaa ja huomioi jäsenten erilaiset tarpeet.	<p>Kaikki jäsenpalvelussa asioivat henkilöt kohdataan arvostavasti, ystävällisesti ja tasavertaisesti.</p> <p>Jäsenpalvelu toimii eri kanavissa. Jäsenpalvelu ja jäseneksi liittyminen ovat helppoja ja mahdollisimman esteettömiä.</p> <p>Tarjotaan tietoa jäsenyydestä ja siihen liittyvistä yleisistä kysymyksistä englannin kielellä ja mahdollisesti myös muilla kielillä.</p> <p>Jäseneksi liittyminen on mahdollista englannin kielellä.</p>
7	Liitolla on jäsenetuja jokaiselle	Jäsenetuja pyritään hankkimaan erilaisiin

	lukiolaiselle asuinpaikasta ja kiinnostuksenkohteista riippumatta.	<p>palveluihin ja tuotteisiin erikokoisille paikkakunnille ympäri Suomen.</p> <p>Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä hankkimaan paikallisetuja.</p> <p>Ylläpidetään kattavaa jäsenetutarjontaa.</p> <p>Yritysyhteistyötä tehdään tahojen kanssa, jotka hyödyttävät sekä liittoa että yksittäisiä jäseniä.</p>
--	--	--

2.3 Luottamushenkilöt ja lukiolaistoimijat

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2022):

Lukiolaistoimijoille toteutettujen kyselyiden mukaan järjestön vapaaehtoistoimijat tuntevat työnsä arvokkaaksi ja näkevät sen tulokset. Työmäärän tasaisemman jakautumisen ja paremman delegoinnin suhteen on kuitenkin edelleen tehtävää, sillä moni vapaaehtoistoimija kokee taakkansa liian suureksi eikä koe avun pyytämistä tarpeeksi helpoksi. Osalle myös pitkät välimatkat ja aikaa vievän vapaaehtoistoiminnan yhdistäminen kouluun ja muuhun arkeen tuottavat haasteita. Luottamushenkilöt tuntevat pääsääntöisesti saavansa tasa-arvoista kohtelua luottamustehtävissään tai muuna osana toimintaa, mutta yhdenvertaisuutta on edistettävä ja vahvistettava jatkuvasti. Piiri- ja jäsenjärjestöissä toimii erilaisia tiimejä, joiden kautta toiminnassa voi olla mukana myös ilman luottamustehtävää.

Ilmapiiri luottamushenkilöiden ja lukiolaistoimijoiden kesken on hyvä ja syrjintää ei juurikaan esiinny. Hyvän ja kaikkia kunnioittavan toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen on jokaisen toimijan vastuulla, ja sitä vastaan toimiminen tulee tunnistaa heti ja siihen tulee puuttua.

KÄRKIHANKKEET

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista luottamushenkilöt ja lukiolaistoimijat tietävät, kenelle siitä voi kertoa.	<p>Liittohallituksessa toimii ympäri vuoden 2–3 nimettyä häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtävään.</p> <p>Häirintäyhdyshenkilöiden valinnassa pyritään huomioimaan moninaisuus.</p> <p>Häirintäyhdyshenkilötoiminnasta ja toimintaohjeista häirintätilanteissa tiedotetaan avoimesti.</p> <p>Piiri- ja jäsenjärjestöjä kannustetaan</p>

		valitsemaan koko vuodeksi tai tapahtumakohtaisesti häirintäyhdyshenkilöt. Häirintäyhdyshenkilötoiminnasta järjestetään koulutusta.
2	Jokaisen on helppo tulla mukaan liiton toimintaan ja osallistua omista lähtökohdistaan ja ominaisuuksistaan riippumatta.	<p>Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä tukemaan taloudellisesti lukiolaisten osallistumista toimintaan.</p> <p>Lisätään toimintaan osallistumisen muotoja siten, että mukana voi olla oman jaksamisensa ja kiinnostuksensa mukaan.</p> <p>Toimintaan osallistumisen kuormittavuuteen kiinnitetään huomiota koulutusten, tiedon levittämisen ja tuen tarjoamisen avulla. Lisäksi toteutetaan hyvinvointikyselyitä, joiden tulosten avulla toimintaa kehitetään.</p>

JATKUVA TOIMINTA

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Luottamushenkilöt ja lukiolaistoimijat ovat hyvinvoivia.	<p>Luodaan luottamushenkilöille sekä lukiolaistoimijoille turvallinen olo häirintäyhdyshenkilötoiminnan avulla.</p> <p>Liiton toiminnassa sitoudutaan noudattamaan turvallisemman tilan periaatteita.</p> <p>Kaikkien toimijoiden antamaa työpanosta arvostetaan ja sen merkitys tunnustetaan. Kiittämisen kulttuuria kehitetään.</p> <p>Kannustetaan luottamushenkilöitä ja lukiolaistoimijoita pitämään lomaa vuoden aikana.</p>
2	Liitossa toimiminen on esteetöntä ja turvallista.	<p>Kaikki syrjintä, ahdistelu ja kiusaaminen toiminnassa on kielletty. Rikkeisiin reagoidaan välittömästi asian vaatimalla vakavuudella.</p> <p>Yhdenvertaisuuden toteutuminen piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnassa huomioidaan suoritukseen perustuvan tuen saamisen kriteerinä.</p>

3	Luottamushenkilöt osaavat toimia sekä viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	Jokainen luottamushenkilö koulutetaan kriisi- ja ongelmatilanteissa toimimisesta ja niistä viestimisestä vuoden alussa sekä tarvittaessa. Tiedotetaan luottamushenkilöille ja lukiolaistoimijoille, miten toimia ja viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa.
4	Toimintaan on mahdollista lähteä mukaan läpi vuoden.	Tarjotaan mahdollisuuksia lähteä mukaan liiton ja piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintaan läpi vuoden, vaikka luottamushenkilöt valitaan vain kerran vuodessa. Mahdollisuuksista viestitään laajasti. Tarjotaan peruskoulutusta ja tietoa liiton toiminnasta uusille lukiolaistoimijoille ympäri vuoden.
5	Liiton toiminta on yhteisöllistä ja avointa kaikille.	Panostetaan koko liiton yhteisöllisyyteen ja varsinkin uusien lukiolaistoimijoiden mukaan ottamiseen. Huolehditaan tiedonkulusta ja avoimuudesta keskustuomiston, luottamushenkilöiden ja lukiolaistoimijoiden välillä. Liittohallituksen hyväksymistä ohjesäännöistä tiedotetaan lukiolaistoimijoille alkuvuodesta. Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä huolehtimaan toiminnan avoimuudesta, tiedonkulusta kaikille alueen lukiolaistoimijoille ja yhteisöllisyyden vaalimisesta kaikkien toimijoiden kesken, niin hallituksissa kuin niiden ulkopuolella.

2.4 Vaalit

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2022):

Liitossa on ollut periaatteena reilut vaalit vuodesta 2014 alkaen. Käytänteitä on kehitetty ajan myötä ja niistä on muotoutunut tärkeä osa liiton toimintaa ja kulttuuria. Useiden vuosien ajan reilujen vaalien periaatteet liikkuvat hiljaisena tietona, mutta nyt tieto on koottu asiakirjaksi, jonka liittohallitus ja piiritoimikunta käsittelevät ja hyväksyvät vuosittain vaalien alla.

Yhdenvertaisuustarkkailijat toimivat liiton luottamustehtäviin ehdolla olevien ja liittokokousdelegaattien apuna ja tukena seuraten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista niin vaaleissa kuin yleisesti liittokokouksessa. Yhdenvertaisuustarkkailua on ollut tarkoitus laajentaa myös piiri- ja jäsenjärjestöjen vaaleihin, joissa on esiintynyt toisinaan marssitusta, ryhmäkuria ja epäasiallista kohtelua.

Ehdokkaita eri tehtäviin on joka vuosi suuri määrä ja kaikille tarjotaan yhtäläiset mahdollisuudet näkymiseen ja liiton tukeen vaalien alla. Aktiivikyselyn mukaan kaikki lukiolaistoimijat eivät kuitenkaan koe, että heillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet hakea liiton luottamustehtäviin. Esimerkiksi oman piiri- tai jäsenjärjestön pieni koko, asuinpaikka, lyhyempi liittohistoria, vähemmistöön kuuluminen tai ujo ja hiljaisempi persoonallisuus voidaan kokea hakemista hankaloittavina asioina.

JATKUVA TOIMINTA

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Jokaisella on yhtäläinen mahdollisuus asettua ehdolle riippumatta taustastaan.	<p>Toimijoita kannustetaan asettumaan ehdolle vaaleissa mistään henkilökohtaisista ominaisuuksista tai järjestötaustastaan riippumatta.</p> <p>Liiton luottamustehtävistä ja niihin hakemisesta tiedotetaan avoimesti niin tapahtumissa kuin muussa viestinnässä.</p>
2	Vaalikulttuuri on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen sekä mahdollistaa jokaisen halukkaan ehdokkuuden.	<p>Liiton toimihenkilöistä valitut yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen toteutumista vaalisyksynä niin liiton kuin piiri- ja jäsenjärjestöjen vaaleissa.</p> <p>Liittohallitus ja piiritoimikunta hyväksyvät reilujen vaalien periaatteet vuosittain.</p> <p>Reilujen vaalien periaatteista tiedotetaan hyvissä ajoin ennen vaaleja ja niitä noudatetaan ympäri vuoden. Piiri- ja jäsenjärjestöjä koulutetaan reilujen vaalien periaatteista.</p> <p>Vaalien yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta kerätään palautetta. Käytänteitä kehitetään palautteen avulla.</p> <p>Tarjotaan ehdokkaille keinoja ja kannustetaan heitä yhteisöllisyyden luomiseen ja vertaistuellisen keskustelun käymiseen.</p>

3	Ehdokkuus ei vaadi kohtuuttomasti rahallista tai ajallista panostusta.	<p>Vaalikampanjointi on vapaata niissä rajoissa, joissa ehdokas tukitiimeineen ei kampanjoinnillaan loukkaa toisen vapautta kampanjoita.</p> <p>Tarjotaan liiton tai piiri- ja jäsenjärjestöjen johtotehtäviin hakeville maksuton koulutustapahtuma.</p> <p>Tuetaan liiton luottamustehtäviin hakevia keskeisiin vaalipaneeleihin ja -tilaisuuksiin osallistumisen kustannuksissa.</p> <p>Ehdokkaita kannustetaan siihen, ettei fyysistä vaalimateriaalia jaeta eikä ehdokkuuteen käytetä suuria rahasummia.</p>
4	Demokratia toteutuu henkilövalinnoissa täysin.	<p>Henkilövalinnat suoritetaan aina äänestyksellä, kun ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä.</p> <p>Henkilövalinnoissa ei käytetä vaalivaliokuntaa tai muuten neuvotella vaalin tulosta.</p> <p>Liitossa ei hyväksytä minkään asteista ryhmäkuria, joka ilmenisi esimerkiksi piiri- ja jäsenjärjestöjen tai opiskelijakuntien äänestyskäytännöissä tai puoluepoliittisena järjestäytymisenä.</p> <p>Liittohallitus ei ota julkisesti kantaa liittohallituksen rivijäsenten vaaliin.</p> <p>Toimihenkilöt tai istuva puheenjohtajisto eivät ota kantaa henkilövalintoihin.</p> <p>Liittohallitus ja piiritoimikunta eivät ota kantaa piiri- ja jäsenjärjestöjen henkilövalintoihin.</p>

2.5 Työskentely liitossa

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2022):

Liitossa työskentelee 13 henkilöä. Toimihenkilöitä ovat liitossa työsuhteessa olevat henkilöt. Työilmapiiri on lämmin ja kannustava, ja yleinen työhyvinvointi on hyvällä tasolla. Työhyvinvoinnin haasteet liittyvät enimmäkseen jaksamiseen ja mielenterveyteen. Toimihenkilöt ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ja kehittämässä järjestökulttuuria.

Liiton toimitilat eivät tällä hetkellä ole fyysisesti esteettömät ja tiloissa esiintyy toisinaan ilmanlaatuun, lämpötilaan ja äänimaailmaan liittyviä haasteita. Anonymisti toteutettujen työhyvinvointikyselyiden mukaan toimihenkilöt eivät ole kokeneet häirintää, syrjintää tai kiusaamista. Liiton henkilöstö voisi kuitenkin olla taustoiltaan moninaisempi, minkä takia sekä rekrytointikäytänteiden että yleisten työntekoon liittyvien toimintatapojen tarkastelu on tarpeen. Lisäksi kehityskohteeksi on tunnistettu erilaisten elämäntilanteiden, kuten perheellisyyden tai pääkaupunkiseudun ulkopuolella asumisen, huomioiminen entistä paremmin.

Henkilöstöstrategian 2022–2026 henkilöstövisio on: “Suomen Lukiolaisten Liitolla on hyvinvoiva ja yhdenvertainen työyhteisö, jossa jokainen voi hyödyntää ja kehittää omaa asiantuntemustaan sekä on motivoitunut edistämään yhdessä liiton toimintaa. Lukiolaiset on vetovoimainen työpaikka, jonka perustana ovat vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, hyvinvoiva ja osaava työyhteisö sekä laadukas johtaminen.”

KÄRKIHANKKEET

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Liitossa työskenteleviä kohdellaan yhdenvertaisesti.	<p>Mahdollisia uusia toimitiloja kartoittaessa huomioidaan fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja aistillinen esteettömyys.</p> <p>Kehitetään liiton perhemyönteisyyttä ja käytänteitä, joilla sujuvoitetaan perhe- ja työelämän yhdistämistä.</p> <p>Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista työntekijä tietää, kenelle voi kertoa siitä. Nimetään toimihenkilöistä kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija tai toimihenkilö voi olla yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilöt perehdytetään tehtäviinsä.</p> <p>Hyödynnetään ja päivitetään häirintä- ja kiusaamistapauksien selvittämistä varten luotua ohjeistusta tarvittaessa.</p>
2	Liiton rekrytointiprosessit ovat hakijoille yhdenvertaisia, reiluja ja mielekkäitä.	<p>Luodaan liiton rekrytointikäytänteistä sekä rekrytointeja koskevista laeista ja asiakirjoista perehdytysmateriaali. Materiaalia hyödynnetään liittohallituksen perehdyttämisessä.</p> <p>Rekrytointi-ilmoituksissa kerrotaan selkeästi liitossa työskentelyn sisällöistä ja käytännön asioista. Lisäksi tuodaan</p>

		<p>esille toive moninaisista hakijoista.</p> <p>Avoimista rekrytoinneista viestitään laajasti erilaisissa viestintäkanavissa moninaisen hakijajoukon tavoittamiseksi.</p> <p>Liitto edistää työnantajana palkka-avoimuutta.</p> <p>Työtä hakeva tulee kohdatuksi arvostavasti ja saa informaatiota rekrytoinnin etenemisestä. Hakija saa halutessaan palautetta rekrytoinnista.</p>
--	--	---

JATKUVA TOIMINTA

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	<p>Työyhteisössä jokaista tuetaan ja jokaisella on mahdollisuus voida hyvin.</p>	<p>Henkilöstön etuuksia kehitetään liiton henkilöstöstrategian mukaisesti.</p> <p>Uusien toimihenkilöiden perehdytyksiin panostetaan ja käytänteitä kehitetään jatkuvasti.</p> <p>Työyhteisössä panostetaan työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseen.</p> <p>Toimihenkilöitä tuetaan ammatillisessa kehittämisessä.</p> <p>Toimitiloissa annetaan työrauha ja mahdollisuus hiljaiseen työskentelyyn.</p> <p>Työyhteisössä vaalitaan tiedon jakamista ja avoimuutta.</p> <p>Toimihenkilöitä koulutetaan nuorten kohtaamisesta ja tukemisesta.</p>
2	<p>Työilmapiiri on hyvä ja kannustava.</p> <p>Jokainen liitolle työtä tekevä kokee olevansa osa työyhteisöä.</p> <p>Työyhteisössä jokainen saa olla oma itsensä.</p>	<p>Yhteisöllisyyteen ja ryhmäytymiseen panostetaan ja kannustetaan ympäri vuoden.</p> <p>Toteutetaan työhyvinvointikysely vähintään kerran vuodessa.</p> <p>Työympäristöä ja -yhteisöä kehitetään tulosten mukaisesti.</p> <p>Toimihenkilöitä koulutetaan liiton</p>

		toimintatavoista ja perinteistä, työyhteisötaidoista, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.
3	<p>Työyhteisö ei ole cis- tai heteronormatiivinen.</p> <p>Työyhteisössä ei arvoteta ketään sukupuolen perusteella.</p>	<p>Tehtävänimikkeissä ei käytetä sukupuoleen viittaavia liitteitä.</p> <p>Työyhteisössä ei oleteta kenenkään sukupuoli-identiteettiä, seksuaalista suuntautumista tai suhdemuotoa.</p> <p>Toimistolla on sukupuolineutraalit wc-tilat.</p> <p>Kaikki samanlaisissa tehtävissä työskentelevät saavat sukupuolesta riippumatta samaa palkkaa.</p>

3. SEURANTA JA ARVIOINTI

Luottamushenkilöiden ja lukiolaistoimijoiden kokemuksia liiton tasa-arvoisuudesta ja yhdenvertaisuudesta seurataan vuosittain anonyymien aktiivikyselyiden avulla. Toimihenkilöiden kokemuksia seurataan vuosittain anonyymien työhyvinvointikyselyiden avulla.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja arviointi on liittohallituksen vastuulla. Liiton keskustoimiston vastuulla on toteuttaa suunnitelmaa ja suunnitella vuosittaiset toimenpiteet sen pohjalta. Toteutumista koordinoi liiton toimihenkilöistä valittava yhdenvertaisuusvastaava.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumisen seurantaraportti julkaistaan vuosittain liittokokouksessa osavuositomintakertomuksen yhteydessä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista arvioidaan erikseen ja laajemmin suunnitelmakauden päättyessä vuonna 2025 uutta suunnitelmaa valmisteltaessa.